

DIT UN DAT

Eselsbrüggen

En grote Hülp in 't Leven sünd de Eselsbrüggen, mit de een sük marken kann, wat still weer vergeten word. Een van de, de faken benööm't worden, is: Well nämlik mit „h“ schrifft, is dämlik. Neet besüüners frünnelk tegen de Frolüü, as ik meen.

Noch een, waar dat um 't Rechtschrievn geiht: Well bruken sünner „to“ bruken deit, bruukt bruken heel neet to bruken. Man up Platt dürt dat „to“ driest fehlen.

In dat Medizinstudium giff't en Bült van Marksätzen, de vör Ogen föhren, waar man sük anners slecht up besinnen kann. Daarto hören de acht Handwuddelknaken: Kahnbeen, Maanbeen, Dreeeckbeen, Arvtenbeen, Grote Vööleck, Lüttje Vööleck, Koppbeen un Haakbeen. De Naams sünd so entstaan, wo se de Förm na laten.

De Marksatz höört sük so an: „En Kahn, de fahrt bi Maandenschien / um 't Dreeeckbeen un 't Arvtenbeen; / Vööleck groot un Vööleck minn, / en Kopp, de mutt bi d' Haken sien (oostfr.: wesen)“.

Hans-Hermann Briese

Van de Planeten: „Mien Vader ett maatvull jede Sönddag uns Naspies“: Merkur, Venus, Eer, Mars, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun.

Van de Hemelsrichten in uns Kuntreien: „In d' Oosten geiht de Sünntje up, in d' Süden is hör Middagsloop, in d' Westen will se unnergahn, in d' Noorden is se nooit to sehn.“

Ut de Biologie: De Verschill tüsken Hasen un Kanienen kann man sük so marken: „Ha - sen“, dat bedüdd „Haren“ (Hasen worden mit Haren geboren; Kanienen kome nakend up de Welt) un „-sen = -sehn“ (Hasen könen glik sehn, se sünd glik unnerwegens, se sünd Nüstflüchters; Kanienen worden blind geboren, sie liggen sowat teihn Daag in en Nüst in de Boo unner d' Eer, blieven daar noch en Sett to tittjen un mit Mama to smusen, bevör dat se unnerwegens gahn).

Ut de Chemie: Waarvan entstaht Bronze un Messing (ok Messk, Geelmessk)? Wat is de Verschill? Wo kann 'n sük dat marken? Bronze is van Koper un Tinn. Messing is van Koper un Zink („ing“ un „ink“).

Ut de Geografie: Wo heten de oostfreeske Eilanden? „Welke Seemann liggt bi Nanni in 't Bedd?“ (Wangerooge, Spiekeroog, Langeoog, Baltrum, Nördernee, Juist, Borkum)

Ut de Historje: De Slacht van Alexander de Grote tegen de Perserkönink Dareios 333 vör Christus sien Gebuurt bi Issos, vandaag in de Türkei: „Dree, dree, dree, bi Issos Haueree“.

Mag wesen, Jo fallt ok noch de een of anner Eselsbrügge is.

Hans-Hermann Briese